

V Bruselu dne 9.11.2022
COM(2022) 591 final

2022/0367 (NLE)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,

kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Zelená dohoda pro Evropu učinila energii z obnovitelných zdrojů ústředním prvkem přechodu na čistou energii. Současné mezinárodní napětí po ruské invazi na Ukrajinu, celkový geopolitický kontext a velmi vysoké ceny energií ještě umocnily potřebu urychlit energetickou účinnost a zavádění energie z obnovitelných zdrojů v Unii s cílem postupně ukončit závislost EU na ruských fosilních palivech.

V této souvislosti přijala Komise dne 18. května 2022 v rámci plánu REPowerEU návrh na změnu směrnice (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (dále jen „směrnice RED II“), směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti s cílem urychlit ekologickou transformaci na energii z obnovitelných zdrojů a zvýšit energetickou účinnost. Návrh předložil ambicióznější cíle v oblasti energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů, opatření k dalšímu zjednodušení a zefektivnění správních postupů při povolovacích řízeních pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů koordinovaným a harmonizovaným způsobem v celé EU, jakož i opatření, jejichž cílem je rozšířit zavádění solárních zařízení v budovách. Rada a Evropský parlament v současné době pracují na přijetí revidované směrnice RED II.

Od zveřejnění plánu REPowerEU dne 18. května 2022 se energetická krize zhoršila a vyžaduje si naléhavá opatření. Rekordní nárůst cen zemního plynu v létě, další narušení dodávek prostřednictvím plynovodu North Stream I, zvýšená inflace a volatilita cen elektřiny způsobují hospodářské a sociální obtíže a představují velkou zátěž pro občany a hospodářství. Rostoucí náklady na energii vedou ke snížení kupní síly občanů a ke ztrátě konkurenceschopnosti podniků. Nedostatek dodávek plynu a elektřiny a relativně nepružná poptávka po energii vedly k výraznému nárůstu cen a kolísání cen plynu a elektřiny v EU. Vnitrostátní opatření proti těmto trendům mohou vést k roztržitosti vnitřního trhu a nemusí zaručit solidaritu.

V souvislosti s tím si probíhající krize žádá dočasná, avšak okamžitá opatření k rychlejšímu dosažení některých cílů, včetně urychlení přechodu Evropy na čistou energii. Evropská unie podnikla kroky ke snížení poptávky po plynu a zásahům na trzích s energií s cílem řešit dopad krize během této zimy. Navzdory těmto opatřením je situace i nadále mimořádně problematická. Evropští spotřebitelé a podniky jsou stále vystaveni příliš vysokým a kolísavým cenám. Nepředvídatelné události, jako je sabotáž plynovodů, mohou bezpečnost dodávek ještě více narušit. Napětí na trzích s plynem bude pravděpodobně přetrvávat, a to i po této zimě. Rychlejší zavádění obnovitelných zdrojů energie je nezbytné pro definitivní ukončení současné mimořádné situace, neboť okamžitě a strukturálně sníží poptávku po fosilních palivech v odvětví energetiky, vytápění a chlazení, průmyslu a dopravě. Díky nízkým provozním nákladům mohou obnovitelné zdroje energie pozitivně ovlivnit ceny energie v celé EU.

Za jednu z hlavních překážek rychlosti a rozsahu investic do obnovitelných zdrojů a související infrastruktury byla označena zdlouhavá a složitá administrativní řízení. Evropská rada ve dnech 20. a 21. října 2022 vyzvala ve svých závěrech k rychlejšímu zjednodušení povolovacích řízení s cílem urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a sítí, mimo jiné prostřednictvím mimořádných opatření. Některá opatření uvedená v návrhu z května 2022 s cílem urychlit povolovací řízení pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů,

zejména opatření, u nichž lze předpokládat převažující veřejný zájem, modernizace elektráren a udělování povolení pro solární zařízení na stávajících stavbách, mohou členské státy rychle provést, aniž by vyžadovaly zatěžující změny svých vnitrostátních postupů a právních systémů. Krize vyžaduje okamžitá cílená opatření v těchto oblastech, jakož i další opatření na podporu konkrétních technologií, jako jsou tepelná čerpadla, která urychlují odklon od používání plynu k vytápění. Budou-li tato opatření provedena okamžitě, mohou v krátkodobém horizontu zvýšit výrobu energie z obnovitelných zdrojů, a znásobit tak podíl obnovitelných zdrojů energie na řešení probíhající krize.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Navrhovaný nástroj stanoví dočasná, přiměřená a mimořádná opatření. Doplnuje stávající příslušné iniciativy a právní předpisy EU a iniciativy, které již Komise přijala v reakci na současnou krizi na trzích s energií. Vychází z plánu REPowerEU ze dne 18. května 2022, který klade zásadní důraz na masivní urychlené zavádění a rozšíření energie z obnovitelných zdrojů při výrobě energie, v průmyslu, budovách a dopravě s cílem urychlit postupné ukončování používání ruských fosilních paliv.

Komise v rámci plánu REPowerEU navrhla zejména revizi směrnice (EU) 2018/2001, která závazný cíl EU na rok 2030 zvyšuje ze 40 % plánovaných v předchozím návrhu ze dne 14. července 2021 na 45 % a stanoví rámec pro zjednodušení a urychlení správních povolovacích řízení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

Navrhovaný nástroj je dočasným naléhavým opatřením. Jeho doba platnosti je omezena na jeden rok s ustanovením o přezkumu, aby bylo možné v případě potřeby zvážit prodloužení jeho platnosti.

Navrhované nařízení odráží potřebu přijmout naléhavá opatření v reakci na energetickou krizi, k čemuž vyzývají výše uvedené závěry Evropské rady. Jeho cílem je řešit současnou energetickou krizi prostřednictvím cílených okamžitých opatření, jež urychlí zavádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, které mají vysoký potenciál rychlého a účinného dopadu. Za tímto účelem navrhovaný nástroj stanoví soubor opatření, jejichž okamžité uplatnění by zajistilo krátkodobé urychlení povolovacích řízení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

V této souvislosti je třeba poznamenat, že v souladu s doporučením Rady o zajištění spravedlivého přechodu ke klimatické neutralitě a doporučením Komise o urychlení povolovacích řízení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a usnadnění smluv o nákupu elektřiny má zajištění odpovídajícího počtu zaměstnanců orgánů udělujících povolení a orgánů pro posuzování vlivů na životní prostředí s příslušnými dovednostmi a kvalifikacemi i nadále zásadní význam pro plné využití přínosů jakéhokoli zjednodušení povolovacích řízení, jehož cílem je urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a sítí.

Podobně by vnitrostátní **orgány vydávající povolení měly usilovat o urychlení povolovacích řízení pro zařízení na výrobu technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů**, neboť dosažení cílů plánu REPowerEU bude vyžadovat diverzifikaci dodávek vybavení pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů a kritických surovin, snížení odvětvové závislosti, odstranění problematických míst v dodavatelském řetězci a rozšíření výrobní kapacity EU v oblasti čistých technologií.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Návrh je mimořádným opatřením, které má být uplatňováno po omezenou dobu a které je v souladu s širším souborem iniciativ ke zvýšení energetické odolnosti Unie a ke zmírnění dopadu vysokých cen energie a možného narušení dodávek energie. Návrh neohrožuje fungování vnitřního trhu ani opatření k řešení přerušování dodávek energie a mechanismů solidarity. Návrh je plně v souladu s ambicemi Komise v rámci Zelené dohody pro Evropu, pokud jde o rychlejší dekarbonizaci a zavádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, a vychází z cílů pro urychlení snižování závislosti na ruských fosilních palivech zaváděním energie z obnovitelných zdrojů ve velkém měřítku jako alternativního zdroje. Návrh je v souladu s cíli v oblasti životního prostředí, neboť urychlené zavádění energie z obnovitelných zdrojů je klíčové pro zmírnění dopadů změny klimatu i znečištění, které způsobují úbytek biologické rozmanitosti a ohrožují veřejné zdraví a bezpečnost, a je v souladu s cíli evropského právního rámce pro klima (nařízení (EU) 2021/1119).

Návrh je v souladu s doporučeními, která byla členskými státy předložena v rámci evropského semestru 2022 s cílem zefektivnit povolování projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Očekává se rovněž, že urychlí investice do energie z obnovitelných zdrojů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, mimo jiné kapitol plánu REPowerEU, které mají být zahrnuty do národních plánů pro oživení a odolnost.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem tohoto nástroje je čl. 122 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“).

Současné narušení dodávek plynu a z toho plynoucí dopady na ceny plynu a elektřiny představují závažný problém v dodávkách energie podle článku 122 SFEU. Zneužívání dodávek plynu jako zbraně a manipulace Ruské federace s trhy úmyslným narušením toků plynu vedly nejen k prudkému nárůstu cen energie, ale také k ohrožení bezpečnosti dodávek. Prudký růst cen elektřiny představuje značnou zátěž pro spotřebitele a podniky, a pokud nebudou přijata žádná opatření, může se stát, že dosáhnou neudržitelné úrovně, což by mohlo mít významné širší sociální a hospodářské důsledky. Vedoucí představitelé EU a Komise zjistili, že jsou naléhavě zapotřebí další opatření, která pomohou zlepšit přístup k energii z obnovitelných zdrojů a tím zmírnit dopad na občany EU, zlepšit bezpečnost dodávek a lépe se připravit na nadcházející zimu. Cílem dočasných opatření podle navrhovaného nařízení je zajistit cílený koordinovaný přístup k urychlení zvláštních povolenacích řízení pro ty projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, které mají vysoký potenciál okamžitého a účinného dopadu. Zabývají se proto specifickými administrativními překážkami při schvalování těchto projektů.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Nákladově efektivního, rychlého a rozsáhlého zavádění udržitelné energie z obnovitelných zdrojů v souladu s ambicemi Zelené dohody pro Evropu a sdělení REPowerEU nemohou dosáhnout členské státy samy. Je nezbytný přístup na úrovni EU, který poskytne správné pobídky členskými státy s různou úrovní ambicí, aby koordinovaným způsobem urychlily přechod od tradičního energetického systému založeného na fosilních palivech k integrovanějšímu a energeticky účinnému energetickému systému založenému na energiích z obnovitelných zdrojů.

S ohledem na různé energetické politiky jednotlivých členských států dosáhnou opatření na úrovni EU, podpořená pevným správním rámcem, cíle EU v oblasti klimatu a znečištění prostřednictvím požadovaného většího využívání obnovitelných zdrojů energie s větší pravděpodobností než samotná opatření na vnitrostátní nebo místní úrovni.

Jednou z klíčových překážek pro investice do obnovitelných zdrojů energie a související infrastruktury jsou zdlouhavé a složité správní postupy. Doba trvání a složitost povolovacího řízení se značně liší v závislosti na jednotlivých technologiích obnovitelné energie, jakož i v jednotlivých členských státech. Členské státy přijímají opatření k řešení překážek pro vydávání povolení zjištěných na vnitrostátní úrovni a vyzývají se, aby v tom pokračovaly, například i prostřednictvím spolupráce v rámci pracovní skupiny Evropské komise pro prosazování jednotného trhu¹. Koordinovaný evropský přístup ke zkrácení a zjednodušení povolovacích řízení a správních postupů je nezbytný k urychlení nezbytného zavádění obnovitelných zdrojů energie. To je zase nezbytné k tomu, aby EU dosáhla svých cílů v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, svých dlouhodobých cílů klimatické neutrality a nulového znečištění, jakož i postupného ukončení své závislosti na ruských fosilních palivech a snížení cen energie. S ohledem na různé energetické politiky, priority a postupy jednotlivých členských států a s ohledem na naléhavost urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů ve všech členských státech dosáhnou opatření na úrovni EU požadovaných cílů s větší pravděpodobností než samotná opatření na vnitrostátní nebo místní úrovni.

A konečně, navrhované nařízení zavádí cílené změny stávajících právních předpisů Unie. Tento zásah, který dále zefektivní některá povolovací řízení, odůvodňuje potřebu opatření na úrovni Unie.

- **Proporcionalita**

Iniciativa je v souladu se zásadou proporcionality. Vzhledem k bezprecedentní geopolitické situaci způsobené ruskou invazí na Ukrajinu, pokračujícím velmi kolísavým cenám energie a potřebě zajistit energetickou bezpečnost dodávek energie v Evropě pro nadcházející zimní sezónu a v průběhu příštího roku jsou jednoznačně potřeba koordinovaná a naléhavá opatření, která by okamžitě urychlila zavádění obnovitelných zdrojů energie, a to nad rámec opatření navržených Komisí v rámci plánu REPowerEU ze dne 18. května 2022. Vybraná opatření jsou však omezena na opatření zaměřená na konkrétní administrativní překážky při schvalování, které ovlivňují provádění těchto projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, které mají vysoký potenciál rychlého a účinného dopadu.

- **Volba nástroje**

S ohledem na naléhavou potřebu urychlit zavádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů s cílem nahradit plyn a vzhledem k rozsahu energetické krize, potenciálu jejich sociálních, hospodářských a finančních dopadů a naléhavé potřebě jejich zmírnění považuje Komise za vhodné jednat formou přijetí nařízení, neboť to má obecnou působnost a je přímo a bezprostředně použitelné. Nařízení je časově omezené. Může tak dojít k rychlému, jednotnému a celounijnímu přístupu, pokud jde o zvláštní povolovací řízení pro některé projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, jejichž účelem je řešit závažné obtíže, kterým Unie v současné době čelí.

¹ Evropská komise spolu s členskými státy pracuje v rámci pracovní skupiny pro prosazování jednotného trhu (SMET) na nalezení účinných řešení řady překážek zjištěných v průběžné zprávě o obnovitelných zdrojích energie: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

3. KONZULTACE SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Evropská rada ve dnech 20. a 21. října 2022 vyzvala ve svých závěrech k rychlejšímu zjednodušení povolovacích řízení s cílem urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a sítí, mimo jiné prostřednictvím mimořádných opatření. Vzhledem k tomu, že je naléhavě nutné připravit návrh tak, aby jej Rada mohla přijmout včas, nebylo možné provést formální konzultaci se zúčastněnými stranami. Komise však plánuje spolupracovat se zúčastněnými stranami, zejména s výrobcí energie z obnovitelných zdrojů, zástupci občanské společnosti a vnitrostátních správních orgánů, aby zajistila úspěšné provádění tohoto nařízení. Návrh rovněž vychází z rozsáhlých diskusí se zúčastněnými stranami, členskými státy a Evropským parlamentem vedených v souvislosti s přípravou návrhu na revizi směrnice (EU) 2018/2001 ze dne 18. května 2022 a z následných jednání v rámci postupu spolurozhodování, jakož i z projektu RES Simplify².

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k dočasné a naléhavé povaze opatření, jež reagují na mimořádnou situaci, nebylo možné provést posouzení dopadů.

- **Základní práva**

Nebyl zjištěn žádný negativní dopad na základní práva. Hlavním cílem tohoto přezkumu je zvýšit využívání energie z obnovitelných zdrojů, což je v souladu s článkem 37 Listiny základních práv Evropské unie, podle něhož musí být vysoká úroveň ochrany životního prostředí a zlepšování kvality životního prostředí začleněny do politik Unie a zajištěny v souladu se zásadou udržitelného rozvoje. Zjednodušená povolovací řízení v navrhovaném nařízení nadto zohledňují potřebu chránit legitimní očekávání a stávající investice, a neohroží proto právo vlastnit a používat zákonně nabytý majetek, jak je zakotveno v článku 17 Listiny základních práv. Ustanovení tohoto nařízení jsou rovněž navržena způsobem, který nemá nepříznivý vliv na veřejné zdraví a právní zájmy jednotlivců.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nevyžaduje další zdroje z rozpočtu EU.

2022/0367 (NLE)

Návrh

NAŘÍZENÍ RADY,

kterým se stanoví rámec pro urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 122 odst. 1 této smlouvy,
s ohledem na návrh Evropské komise,

² <https://www.eclareon.com/de/projects/res-simplify>

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Vojenská agrese Ruské federace vůči Ukrajině a bezprecedentní omezení dodávek zemního plynu z Ruské federace do členských států ohrožují bezpečnost dodávek v Unii a jejích členských státech. Využívání dodávek plynu jakožto zbraně a způsob, jakým Ruská federace manipuluje s trhy úmyslným narušením toků plynu, vedly zároveň k prudkému nárůstu cen energie v Unii, což ohrozilo nejen hospodářství Unie, ale představuje rovněž vážnou hrozbu pro bezpečnost dodávek. Rychlé zavedení obnovitelných zdrojů energie může pomoci zmírnit dopady současné energetické krize tím, že bude chránit před kroky Ruska. Energie z obnovitelných zdrojů může významně přispět k ochraně proti ruskému využívání energie jako zbraně tím, že posílí bezpečnost dodávek v Unii, sníží nestabilitu na trhu a sníží ceny energie.
- (2) V květnu 2022 přijala Komise v rámci plánu REPowerEU změnu směrnice (EU) 2018/2001³. Předmětem této změny bylo zvýšení úrovně ambicí závazného cíle EU pro rok 2030, pokud jde o podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v Unii, a řešení zdlouhavosti správních povolovacích řízení, která je jednou z hlavních překážek pro investice do obnovitelných zdrojů energie a související infrastruktury. Výsledkem navrhovaných změn směrnice (EU) 2018/2001 bude významné rozšíření a urychlení zavádění energie z obnovitelných zdrojů při výrobě elektřiny, v průmyslu, budovách a dopravě. To zase urychlí postupné ukončování používání ruských fosilních paliv a přispěje ke snížení cen elektřiny pro občany a podniky, jakož i ke zlepšení bezpečnosti dodávek energie. Tento dopad se však projeví pouze ve střednědobém až dlouhodobém horizontu vzhledem k tomu, že změna směrnice (EU) 2018/2001 vstoupí v platnost až po přijetí, vstupu v platnost a provedení směrnice členskými státy do jejich vnitrostátních právních předpisů.
- (3) Od května 2022 kroky Ruska situaci na trhu dále zhoršily, a to zejména zvýšením rizika úplného zastavení dodávek ruského plynu do Unie v blízké budoucnosti, což mělo dopad na bezpečnost dodávek v Unii. To prudce zvýšilo volatilitu cen energií v Unii a ceny plynu a elektřiny se během léta vyšplhaly na historicky nejvyšší úroveň. To vedlo k nárůstu maloobchodních cen elektřiny, u nichž se očekává, že se postupně projeví ve většině spotřebitelských smluv a budou stále více zatěžovat domácnosti a podniky. Zhoršující se situace na trzích s energií významně přispěla k celkové inflaci v eurozóně a zpomalila hospodářský růst v celé Unii. Toto riziko bude přetrvávat bez ohledu na jakékoli dočasné snížení velkoobchodních cen a v příštím roce bude ještě závažnější, jak uznává nejnovější nouzový návrh Komise⁴. Evropské energetické společnosti by se mohly v příštím roce potýkat se závažnými obtížemi při plnění zásobníků plynu, neboť je vysoce pravděpodobné, že vzhledem k současné politické situaci dorazí do Unie plynovodem z Ruska plyn méně nebo se jeho dodávky zastaví úplně. Cílem pro rok 2023 stanoveným v nařízení (EU) 2022/1032 o skladování plynu je nadto naplnit 90 % skladovacích kapacit Unie oproti 80 % tuto zimu. Nepředvídatelné události, jako je sabotáž plynovodů, a další rizika narušení bezpečnosti dodávek by rovněž mohly způsobit další napětí na trzích se zemním plynem. Vyhlídky na konkurenceschopnost evropských technologických odvětví v oblasti energie z obnovitelných zdrojů byly navíc oslabeny nedávnými politikami v jiných regionech světa, jejichž cílem je poskytovat podporu a urychlit rozšiřování celých hodnotových řetězců technologií v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

³ COM(2022) 222 final.

⁴ COM(2022) 553 final.

Žádný z těchto prvků nebyl v návrhu na změnu směrnice (EU) 2018/2001 ze dne 18. května 2022 zohledněn.

- (4) V této souvislosti a s cílem řešit vystavení evropských spotřebitelů a podniků vysokým a volatilním cenám, které způsobují hospodářské a sociální obtíže, usnadnit požadované snížení poptávky po energii nahrazením dodávek zemního plynu energií z obnovitelných zdrojů a zvýšit bezpečnost dodávek musí Unie přijmout další okamžitá opatření k urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, zejména prostřednictvím cílených opatření, která umožní dosáhnout krátkodobého zrychlení tempa zavádění obnovitelných zdrojů energie v Unii.
- (5) Naléhavá opatření jsou vybírána vzhledem k jejich povaze a potenciálu přispět v krátkodobém horizontu k řešení energetické nouze. Konkrétně některá z opatření nastíněných v návrhu z května 2022, jejichž cílem je zjednodušit povolovací řízení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, mohou členské státy provést rychle, aniž by vyžadovaly zatěžující změny svých vnitrostátních postupů a právních systémů, přičemž by tím v krátkodobém horizontu zajistily pozitivní zrychlení při zavádění obnovitelných zdrojů energie. Některá z těchto opatření mají obecnou působnost, jako je zavedení vyvratitelné domněnky, že u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů existuje pro účely příslušných právních předpisů v oblasti životního prostředí převažující veřejný zájem, nebo zavedení vyjasnění ohledně oblasti působnosti některých směrnic v oblasti životního prostředí, jakož i zjednodušení povolovacího rámce pro modernizaci zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů tím, že se zaměří na dopady vyplývající ze změn nebo rozšíření oproti původnímu projektu. Další opatření se zaměřují na specifické technologie, jako je výrazně kratší a rychlejší povolovací řízení pro solární zařízení na stávajících konstrukcích. Tato opatření je vhodné provést co nejrychleji a přizpůsobit je tak, aby bylo možné přesně reagovat na současné výzvy.
- (6) Je nezbytné zavést další cílená opatření zaměřená na konkrétní technologie a typy projektů, které mají největší potenciál pro rychlé zavedení a okamžitý účinek na cíle snížení volatility cen a snížení poptávky po zemním plynu, aniž by byla omezena celková poptávka po energii. Kromě urychlení povolovacích řízení pro instalaci solárních energetických zařízení v umělých stavbách je vhodné podporovat a urychlit zavádění malých solárních zařízení pro samospotřebitele energie z obnovitelných zdrojů, včetně kolektivních samospotřebitelů, jako jsou místní energetická společenství, neboť se jedná o nejlevnější a nejdostupnější možnosti s nejnižšími environmentálními nebo jinými dopady spojenými s rychlým zaváděním nových zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Kromě toho tyto projekty přímo podporují domácnosti a podniky, které čelí vysokým cenám energie, a chrání spotřebitele před kolísáním cen. Modernizace elektráren na výrobu energie z obnovitelných zdrojů je možností pro rychlé zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů s nejmenším dopadem na infrastrukturu sítě a životní prostředí, a to i v případě technologií výroby energie z obnovitelných zdrojů, jako je větrná energie, pro něž jsou povolovací řízení obvykle delší. Tepelná čerpadla coby obnovitelný zdroj energie představují přímou alternativu oproti kotlům na zemní plyn a mají potenciál výrazně snížit poptávku po zemním plynu během otopného období.
- (7) Jedno z navrhovaných opatření spočívá v zavedení vyvratitelné domněnky, že u projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů existuje převažující veřejný zájem a že tyto projekty slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti, zejména pro účely příslušných právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí, s výjimkou případů, kdy existují jasné důkazy o tom, že tyto projekty mají významné nepříznivé účinky na životní

prostředí, které nelze zmírnit nebo kompenzovat. Zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, včetně tepelných čerpadel nebo větrné energie, mají zásadní význam pro boj proti změně klimatu a znečištění, snížení cen energie, snížení závislosti Unie na fosilních palivech a zajištění bezpečnosti dodávek v Unii. Domněnka, že zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, včetně tepelných čerpadel, představují převažující veřejný zájem a slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti, by těmto projektům v případě potřeby umožnila využívat zjednodušeného posouzení zvláštních odchylek stanovených zejména v příslušných právních předpisech Unie v oblasti životního prostředí s okamžitým účinkem. Aby bylo možné řešit zvýšenou naléhavost opatření, měla by se tato vyvratitelná domněnka s ohledem na události od května 2022 vztahovat na všechny projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů, u nichž dojde k vyvážení právních zájmů během doby platnosti tohoto nařízení. Vztahuje se pouze na nová povolovací řízení, jejichž začátek spadá do doby uplatňování nařízení.

- (8) To odráží důležitou úlohu, kterou může energie z obnovitelných zdrojů hrát při dekarbonizaci energetického systému Unie, při nabízení okamžitých řešení pro nahrazení energie z fosilních paliv a při řešení zhoršující se situace na trhu.
- (9) Aby se odstranily překážky v procesu povolovacích řízení a provozu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, v procesu plánování a udělování povolení, měla by být při vyvažování právních zájmů v jednotlivých případech upřednostněna výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a související rozvoj infrastruktury sítě, a to alespoň u projektů, které jsou uznány za projekty veřejného zájmu. Pokud jde o ochranu druhů, předchozí věta by se měla použít pouze tehdy a v tom rozsahu, v jakém jsou přijata vhodná opatření na ochranu druhů přispívající k zachování nebo obnově populací druhů v příznivém stavu z hlediska ochrany a v případě, že jsou pro tento účel k dispozici dostatečné finanční zdroje a oblasti.
- (10) Solární energie je klíčovým zdrojem energie z obnovitelných zdrojů v rámci úsilí ukončit závislost Unie na ruských fosilních palivech a zároveň dosáhnout přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku. Solární fotovoltaika, která je jedním z nejlevnějších dostupných zdrojů elektřiny, a solární termální technologie, které poskytují vytápění z obnovitelných zdrojů za nízké náklady na jednotku tepla, mohou být rychle zavedeny a mohou se stát přímým přínosem pro občany a podniky. V této souvislosti bude v souladu se Strategií EU pro solární energii⁵ podporován rozvoj odolného průmyslového solárního hodnotového řetězce v Unii, mimo jiné prostřednictvím aliance pro solární fotovoltaický průmysl, která bude zahájena na konci roku 2022. Urychlení a zlepšení povolovacích řízení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pomůže podpořit rozšíření výrobní kapacity Unie v oblasti čistých technologií. Současné okolnosti, a zejména velmi vysoká volatilita cen energie, vyžadují okamžitá opatření k zajištění výrazně rychlejších povolovacích řízení, aby se znatelně urychlilo tempo instalací solárních zařízení v umělých budovách, které jsou obecně méně složité než instalace v terénu a které mohou rychle přispět ke zmírnění dopadů současné energetické krize, za předpokladu, že bude zachována stabilita, spolehlivost a bezpečnost sítě. Tyto instalace by proto měly mít kratší povolovací řízení než jiné projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů.

⁵ COM(2022) 221 final.

- (11) Tento návrh proto zavádí maximální lhůtu jednoho měsíce v případech povolovacího řízení pro instalaci zařízení na výrobu solární energie a s ním spojeného skladování a připojení k síti ve stávajících nebo budoucích umělých stavbách vytvořených pro jiné účely, než je výroba solární energie. U těchto instalací zavádí rovněž zvláštní výjimku z nutnosti provádět posouzení vlivů na životní prostředí podle směrnice 2011/92/EU, neboť pravděpodobně nevyvolávají obavy týkající se konkurenčního využívání prostoru nebo dopadu na životní prostředí. Pro spotřebitele energie, kteří se chtějí stát samospotřebiteli energie z obnovitelných zdrojů, jsou investice do malých decentralizovaných zařízení na solární energii jedním z nejúčinnějších prostředků, jak snížit své účty za energii a svou expozici vůči volatilitě cen. Zařízení pro vlastní spotřebu, a to i pro kolektivní samospotřebitele, jako jsou místní energetická společenství, rovněž přispívají ke snížení celkové poptávky po zemním plynu, ke zvýšení odolnosti soustavy a k dosažení cílů Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Zařízení s výkonem nižším než 50 kW pravděpodobně nebudou mít závažné nepříznivé účinky na životní prostředí nebo síť a nevyvolávají obavy o bezpečnost. Kromě toho malá zařízení samospotřebitelů energie z obnovitelných zdrojů obecně nevyžadují rozšíření kapacity v místě připojení k síti. Vzhledem k bezprostředním pozitivním účinkům tohoto typu zařízení na spotřebitele a k omezeným dopadům na životní prostředí, které mohou mít, je vhodné dále zjednodušit postup při povolovacích řízeních, který se na ně vztahuje, zavedením koncepce administrativního tichého souhlasu v příslušných povolovacích řízeních s cílem podpořit a urychlit zavádění těchto zařízení a v krátkodobém horizontu využít jejich výhod.
- (12) Modernizace stávajících zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů má významný potenciál k rychlému zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů, a tím ke snížení spotřeby plynu. Modernizace umožňuje pokračovat ve využívání lokalit s významným potenciálem energie z obnovitelných zdrojů, což snižuje potřebu vyhledávat nové lokality pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Modernizace větrných elektráren s účinnějšími turbínami umožňuje zachovat stávající kapacitu, avšak s menším počtem větších a účinnějších turbín nebo zvýšením jejich kapacity. Modernizaci napomáhá rovněž připojení k síti, pravděpodobná vyšší míra přijetí ze strany veřejnosti a již známé dopady na životní prostředí.
- (13) Odhaduje se, že kapacita větrné energie na pevnině ve výši 38 GW dojde konce své běžné životnosti 20 let v letech 2021 až 2025. Vyřazení těchto kapacit z provozu namísto jejich modernizace by vedlo k podstatnému snížení stávající instalované kapacity energie z obnovitelných zdrojů, což by dále zkomplikovalo situaci na trhu s energií. Okamžité zjednodušení a urychlené povolování modernizace má zásadní význam pro zachování a zvýšení kapacity energie z obnovitelných zdrojů v Unii. Za tímto účelem zavádí navrhované nařízení dodatečná opatření.
- (14) Je proto vhodné zavést opatření k dalšímu zjednodušení povolovacího řízení v případech modernizace projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Zejména maximální šestiměsíční lhůta platná v případech povolovacích řízení pro modernizaci projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů by měla zahrnovat veškerá příslušná posouzení vlivů na životní prostředí. Kromě toho vždy, když modernizace zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů nebo související infrastruktury sítě, která je nezbytná k začlenění energie z obnovitelných zdrojů do elektroenergetické soustavy, podléhá prověření nebo posouzení vlivů na životní prostředí, měly by být tyto úpravy omezeny na posouzení potenciálních dopadů vyplývajících ze změny nebo rozšíření ve srovnání s původním projektem.

- (15) S cílem podpořit a urychlit modernizaci stávajících zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů by měl být okamžitě zaveden zjednodušený postup pro připojení k síti, pokud modernizace povede k omezenému zvýšení celkové kapacity ve srovnání s původním projektem.
- (16) Při modernizaci solárního zařízení lze dosáhnout zvýšení účinnosti a kapacity, aniž by se zvětšil obsazený prostor. Modernizované zařízení tedy nemá jiný dopad na životní prostředí než původní zařízení, pokud se během procesu nezvětší využitý prostor a budou nadále dodržována původně požadovaná opatření ke zmírnění dopadů na životní prostředí.
- (17) Tepelná čerpadla jsou klíčovou technologií, která využívá obnovitelných zdrojů energie z okolního prostředí (i z čistíren odpadních vod) a geotermální energie k vytápění a chlazení. Umožňují rovněž využití odpadního tepla a chladu. Rychlé zavádění tepelných čerpadel, která mobilizují nedostatečně využívané obnovitelné zdroje energie, jako je energie okolního prostředí, geotermální energie a odpadní teplo z průmyslových a terciárních odvětví, včetně datových center, umožňuje nahradit kotle na zemní plyn a jiná fosilní paliva zařízeními na vytápění z obnovitelných zdrojů a zároveň zvyšuje energetickou účinnost. Tím se urychlí snižování využívání plynu pro dodávky tepla, a to jak v budovách, tak v průmyslu. S cílem urychlit instalaci a používání tepelných čerpadel je vhodné zavést pro tato zařízení cílená kratší povolená řízení, včetně zjednodušeného postupu pro připojení menších tepelných čerpadel k síti, pokud vnitrostátní právní předpisy nějaký postup pro připojení vyžadují. Díky rychlejší a snazší instalaci tepelných čerpadel přispěje zvýšené využívání obnovitelných zdrojů energie v odvětví vytápění, které představuje téměř polovinu spotřeby energie v Unii, k zabezpečení dodávek energie a pomůže řešit obtížnější situaci na trhu.
- (18) Platná zůstávají ustanovení Úmluvy Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů (EHK OSN) o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí („Aarhuská úmluva“), pokud jde o přístup k informacím, účast veřejnosti na rozhodování a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, a zejména povinnosti členských států ohledně účasti veřejnosti a přístupu k právní ochraně.
- (19) Zásada energetické solidarity je obecnou zásadou práva Unie⁶ a vztahuje se na všechny členské státy. Při provádění zásady energetické solidarity umožňují navrhovaná opatření přeshraniční distribuci účinků rychlejšího zavádění projektů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Jsou určena zařízením na výrobu energie z obnovitelných zdrojů ve všech členských státech a pokrývají širokou škálu projektů, včetně stávajících struktur, nových zařízení na výrobu solární energie samospotřebitelů energie z obnovitelných zdrojů a modernizace stávajících zařízení. Vzhledem k stupni integrace trhů s energií v Unii by jakékoli zvýšení zavádění energie z obnovitelných zdrojů v jednom členském státě mělo být přínosné i pro ostatní členské státy, pokud jde o bezpečnost dodávek a nižší ceny. Mělo by pomoci toku elektřiny z obnovitelných zdrojů přes hranice tam, kde je nejvíce zapotřebí, a zajistit, aby levně vyráběná elektřina z obnovitelných zdrojů byla vyvážena do členských států, kde je výroba elektřiny dražší. Kromě toho budou mít nově instalované kapacity

⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 2021, Německo v. Polsko, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

pro energii z obnovitelných zdrojů v členských státech dopad na celkové snížení poptávky po plynu v celé Unii.

- (20) Podle čl. 122 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie může Rada na návrh Komise a v duchu solidarity mezi členskými státy rozhodnout o opatřeních přiměřených hospodářské situaci, zejména když vzniknou závažné obtíže v zásobování určitými produkty, především v oblasti energetiky. Vzhledem k nedávným událostem a krokům Ruska od května 2022 představuje vysoké riziko úplného zastavení ruských dodávek plynu spolu s nejistým výhledem, pokud jde o alternativy, významnou hrozbu narušení dodávek energie, dalšího zvýšení cen energie a následného tlaku na hospodářství Unie. Proto je nutné přijmout další naléhavá opatření.
- (21) Vzhledem k rozsahu energetické krize, míře jejího sociálního, hospodářského a finančního dopadu a potřebě jednat co nejrychleji by toto nařízení mělo vstoupit v platnost co nejdříve, a to prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*. Jeho platnost je omezena na jeden rok s doložkou o přezkumu, která v případě potřeby umožní jeho platnost prodloužit.
- (22) Jelikož cílů tohoto nařízení nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Definice

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

- 1) „povolovacím řízením pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů“ proces,
- a) který zahrnuje všechna příslušná správní povolení k výstavbě, modernizaci a provozu zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, včetně tepelných čerpadel, společně umístěných zařízení pro skladování energie, jakož i zařízení nezbytných pro jejich připojení k síti, včetně povolení k připojení k síti a posouzení vlivů na životní prostředí, je-li to vyžadováno, a
 - b) který začíná potvrzením přijetí žádosti příslušným orgánem a končí oznámením konečného rozhodnutí o výsledku řízení příslušným orgánem;
- 2) „solárním energetickým zařízením“ zařízení, které přeměňuje energii ze slunce na tepelnou nebo elektrickou energii, zejména solární termální a solární fotovoltaická zařízení.

Článek 2

Převažující veřejný zájem

- 1) Plánování, výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jejich připojení k síti a samotná síť a skladovací zařízení se považují za projekty v převažujícím veřejném zájmu, které slouží veřejnému zdraví a bezpečnosti při vyvažování právních zájmů v jednotlivých případech, zejména pro účely čl. 6 odst. 4

a čl. 16 odst. 1 písm. c) směrnice 92/43/EHS, čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60/ES a čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/147/ES. To platí pouze pro nová povolovací řízení, jejichž začátek spadá do doby uplatňování nařízení.

- 2) Pokud konkrétní projekt zavedl vhodná zmírňující opatření k zabránění srážkám nebo vyrušování a pokud provádí řádné monitorování za účelem posouzení účinnosti těchto opatření a na základě shromážděných informací přijme další opatření nezbytná k zajištění toho, aby nedošlo k významnému negativnímu dopadu na populaci dotčených druhů, žádné usmrcování nebo vyrušování druhů chráněných podle čl. 12 odst. 1 směrnice 92/43/EHS a článku 5 směrnice 2009/147/ES se nepovažuje za úmyslné. Členské státy zajistí přinejmenším u projektů, které jsou uznány za projekty převažujícího veřejného zájmu, aby se v procesu plánování a povolovacího řízení při vyvažování právních zájmů v jednotlivých případech upřednostnila výstavba a provoz zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a rozvoj související infrastruktury sítě. Pokud jde o ochranu druhů, předchozí věta se použije pouze tehdy a v tom rozsahu, v jakém jsou přijata vhodná opatření na ochranu druhů přispívající k zachování nebo obnově populací druhů v příznivém stavu z hlediska ochrany a v případě, že jsou pro tento účel k dispozici dostatečné finanční zdroje a oblasti.

Článek 3

Povolovací řízení pro instalaci solárních energetických zařízení

- 1) Povolovací řízení pro instalaci solárních energetických zařízení a společně umístěných zařízení pro skladování energie, včetně zařízení na výrobu solární energie integrovaných do budov, do stávajících nebo budoucích umělých staveb, s výjimkou umělých vodních ploch, nepřekročí jeden měsíc, pokud hlavním cílem těchto staveb není výroba solární energie. Odchylně od čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/92/EU a přílohy II bodu 3 písm. a) a b), vykládaných samostatně nebo ve spojení s bodem 13 písm. a) přílohy II uvedené směrnice, jsou takové instalace solárních zařízení osvobozeny od případného požadavku, aby podléhala určení, zda projekt vyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí, nebo od povinnosti provést zvláštní posouzení vlivů na životní prostředí.
- 2) V případě instalace solárních zařízení samospotřebitelů energie z obnovitelných zdrojů o kapacitě 50 kW nebo nižší se povolení považuje za udělené v případě, že příslušné orgány nebo subjekty neodpověděly do jednoho měsíce od podání žádosti.
- 3) Všechna rozhodnutí vyplývající z výše uvedených povolovacích řízení musí být veřejně přístupná.

Článek 4

Modernizace zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů

- 1) Povolovací řízení pro modernizaci projektů, včetně povolení souvisejících s modernizací zařízení nezbytných pro jejich připojení k síti, pokud modernizace vede ke zvýšení kapacity, nepřesáhne šest měsíců, včetně posouzení vlivů na životní prostředí, vyžadují-li to příslušné právní předpisy.
- 2) Pokud modernizace nevede ke zvýšení kapacity zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů o více než 15 %, a aniž je dotčena potřeba posoudit případné dopady na životní prostředí podle třetího pododstavce tohoto článku, povolí se připojení k přenosové nebo distribuční soustavě do jednoho měsíce od podání žádosti

příslušnému subjektu, pokud neexistují odůvodněné obavy o bezpečnost nebo neexistuje technická neslučitelnost prvků systému.

- 3) Pokud modernizace zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů nebo související infrastruktury sítě, která je nezbytná k začlenění obnovitelných zdrojů do elektrického systému, podléhá určení, zda projekt vyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí nebo posouzení vlivů na životní prostředí podle článku 4 směrnice 2011/92/EU, omezí se toto předchozí určení a/nebo posouzení vlivů na životní prostředí na potenciální dopady vyplývající ze změny nebo rozšíření ve srovnání s původním projektem.
- 4) Pokud modernizace solárních zařízení nevyžaduje využití dodatečného prostoru a je v souladu s příslušnými opatřeními ke zmírnění dopadů na životní prostředí stanovenými pro původní zařízení, je projekt v příslušných případech vyňat z požadavku, aby byl předmětem určení, zda vyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí podle článku 4 směrnice 2011/92/EU.
- 5) Veškerá rozhodnutí vyplývající z povolovacích řízení musí být veřejně přístupná.

Článek 5

Zrychlení zavádění tepelných čerpadel

- 1) Povolovací řízení pro instalaci tepelných čerpadel nesmí překročit tři měsíce.
- 2) Připojení k přenosové nebo distribuční soustavě je povoleno po oznámení příslušnému subjektu v případě:
 - a) tepelných čerpadel s výkonem do 12 kW a
 - b) tepelných čerpadel instalovaných samospotřebitelem energie z obnovitelných zdrojů podle čl. 2 odst. 14 směrnice (EU) 2018/2001 s výkonem do 50 kW, pokud výkon zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů samospotřebitele energie z obnovitelných zdrojů činí alespoň 60 % výkonu tepelného čerpadla,

neexistují-li odůvodněné obavy o bezpečnost nebo neexistuje-li technická neslučitelnost prvků systému.

- 3) Veškerá rozhodnutí vyplývající z povolovacích řízení musí být veřejně přístupná.

Článek 6

Vstup v platnost a použitelnost

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se po dobu jednoho roku od svého vstupu v platnost.

Článek 7

Přezkum

Nejpozději do 1. července 2023 provede Komise přezkum tohoto nařízení s ohledem na vývoj bezpečnosti dodávek a cen energie a na potřebu dále urychlit zavádění energie z obnovitelných zdrojů. Komise předloží Radě zprávu o hlavních zjištěních tohoto přezkumu. Komise může na základě této zprávy navrhnout prodloužení platnosti tohoto nařízení.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně